บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การตรวจสอบภายในมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดการตรวจสอบจากการตรวจสอบในด้านการเงิน Arter, (2000) โดยมีความเห็นว่าการตรวจสอบทางด้านการเงินจะช่วยสร้างความมั่นใจได้ว่าสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างซื่อสัตย์และเหมาะสม ซึ่งการเพิ่มเติมเรื่องดังกล่าวถูกระบุไว้ในวิชาชีพ และเป็นการประยุกต์ใช้ครั้งแรกในวงการทหาร การตรวจสอบได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการตรวจสอบก็ต่อเมื่อมีผลกระทบมาจากการเกิดเหตุการณ์ที่สำคัญ Cangemi & Singleton, (2003)

การตรวจสอบภายในของบริษัทที่มีวัตถุประสงค์ที่จะประเมินคุณภาพของระบบงานในบริษัท แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าจะได้รับการยอมรับหรือความนิยมว่าต้องได้ผลลัพธ์ในแง่บวกหรือผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์เสมอไป บ่อยครั้งที่ไม่ได้มีการเชื่อถือ Small, (1998) และเมื่อมีเหตุการณ์เกี่ยวกับทางด้านการเงิน (WorldCom, Enron, etc,) ทำให้มีการปรับปรุงการตรวจสอบภายใน

บทบาทและหน้าที่ของผู้ตรวจสอบภายใน ในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ซึ่งถูกกำหนดด้วยหัวหน้าผู้ตรวจสอบหรือผู้บริหารสูงสุดในองค์กรนั้น และความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของผู้ตรวจสอบเป็นปัจจัยสำคัญ ทัศนคติของผู้อยู่ในองค์กรต่อผู้ตรวจสอบ ถูกสร้างขึ้นโดยการแสดงบทบาทและการทำหน้าที่ของผู้ตรวจสอบ

ในปัจจุบันมีการจัดตั้งหน่วยงานตรวจสอบภายในเพื่อสร้างและผลักดันให้เกิดองค์กรที่มีระบบการควบคุมภายในที่ดี (Internal Control) เพื่อสนับสนุนการกำกับดูแลที่ดี (Good Governance) ด้วยการจัดตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) และมอบหมายงานส่วนหนึ่งเพื่อการกำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบภายในให้เป็นเครื่องมือที่จะช่วยประเมินระบบการควบคุมภายในและนำเสนอวิธีการปรับปรุงให้องค์กรมีการควบคุมภายในที่ดีอย่างสม่ำเสมอ และเพื่อให้การพัฒนางานตรวจสอบภายในเป็นที่ยอมรับของพนักงานในองค์กร ปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งที่ต้องมีการปรับปรุงคือเรื่องของความเป็นอิสระและความเที่ยงธรรมในการปฏิบัติงานตรวจสอบภายใน วิธีการและขอบเขตการตรวจสอบภายใน และพฤติกรรมของผู้ตรวจสอบภายใน เพื่อให้

ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในองค์กร และจะทำให้การตรวจสอบภายในประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (จุมภฏ ระเบียบโลก, 2549)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการศึกษาในเรื่องของ ปัจจัยที่ที่มีผลกระทบต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิผลของการตรวจสอบภายใน

1.2.2 เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ กับประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

1.2.3 เพื่อนำผลของการวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงกระบวนการตรวจสอบภายในของบริษัทให้มีประสิทธิผลมากขึ้น

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “แนวทางการพัฒนาระบบการตรวจสอบภายใน” เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความมีประสิทธิผลของการตรวจสอบภายใน กลุ่มตัวอย่างคือพนักงานภายในบริษัท และเป็นพนักงานที่เคยได้รับการเข้าตรวจสอบแล้วเท่านั้น

1.4 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Method Research) และการวิจัยข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Method Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายในของบริษัท เอบีซี จำกัด โดยขั้นตอนการทำศึกษาวิจัยในครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ดังต่อไปนี้

(1) ศึกษางานวิจัย บทความ วารสาร และหนังสือ จากแหล่งข้อมูลต่างๆ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ รูปแบบ และปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

(2) สอบถามความคิดเห็นพนักงานภายในบริษัทที่เคยได้รับการตรวจสอบภายใน

(3) วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

1.5 สมมติฐานการวิจัย

มีปัจจัยอะไรบ้างที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน และความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ กับความมีประสิทธิผลของการตรวจสอบภายใน

1.6 อภิธานศัพท์

ความมีประสิทธิผลของการตรวจสอบภายใน (Internal Audit Effectiveness) หมายถึง การที่หน่วยงานตรวจสอบภายในสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ตามที่ได้รับมอบหมาย ในบทบาทหน้าที่ 5 ด้าน และประสิทธิผลโดยรวม ซึ่งใช้ค่าเฉลี่ยของประสิทธิผล 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการควบคุมภายในให้มีความน่าเชื่อถือ หมายถึง มีการสอบทานขอบเขต, แผนการตรวจสอบเพื่อให้มั่นใจได้ว่าครอบคลุมจุดที่ควรตรวจสอบ และสามารถพัฒนาระบบการควบคุมภายในให้ดีขึ้น ช่วยให้คณะกรรมการและผู้บริหารได้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่สำคัญ ตลอดจนข้อเสนอแนะวิธีป้องกันหรือลดความเสี่ยง

2. ด้านการปฏิบัติตามข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง หมายถึง การมีส่วนผลักดันและดูแลให้องค์กรปฏิบัติตามกฎหมายหรือข้อบังคับที่เกี่ยวข้อง การดูแลกิจกรรมภายในช่วยให้คณะกรรมการบริษัทและผู้บริหารได้ตระหนักถึงความเสี่ยงที่สำคัญ ตลอดจนข้อเสนอแนะวิธีป้องกันหรือลดความเสี่ยงองค์กรให้เป็นไปโดยเหมาะสมปราศจากความขัดแย้งทางผลประโยชน์

3. ด้านความรับผิดชอบและการรายงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบ หมายถึง การมีส่วนผลักดันและดูแลให้การมอบหมายหน้าที่ตามความรับผิดชอบเป็นไปตามที่องค์กรกำหนด การผลักดันและดูแลกำหนดโครงสร้างและสายการติดต่อให้เป็นไปอย่างเหมาะสม

4. ด้านการให้สัญญาณเตือนภัยล่วงหน้า หมายถึง การที่หน่วยงานตรวจสอบภายในสามารถตรวจสอบจนสามารถการลดโอกาสของการประพฤติไม่ชอบ การทุจริต หรือเหตุการที่มีความเสี่ยงสูง เกินกว่าที่ฝ่ายบริหารกำหนดไว้โดยการสื่อสารทราบตัวชี้วัดการทุจริต และเพื่อการแก้ไขปัญหาอย่างทันกาล

5. ความมีประสิทธิผลในภาพรวมของการตรวจสอบภายใน หมายถึง การที่หน่วยงานตรวจสอบภายในสามารถทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสำเร็จ

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิผลการตรวจสอบภายใน

1.7.2 เพื่อนำผลการที่ได้มาเป็นแนวทางในการประยุกต์จัดการระบบการตรวจสอบภายในขององค์กร ให้สอดคล้องกับหลักฐานที่ได้จากการศึกษา เพื่อเสริมสร้างให้ระบบการตรวจสอบภายในมีประสิทธิผลมากขึ้น

1.7.3 เพื่อเป็นประโยชน์ทางวิชาการซึ่งสามารถนำไปใช้อ้างอิง ศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องงานวิจัยในสาขาอื่นที่มีระเบียบวิธีวิจัยคล้ายคลึงกัน